

ABONAMENT:

pentru
Austro-Ūngaria:
Pe an cor. 5.—
Pe 1/2 an c. 2.50
pentru
Romania și Streinatate
Pe an cor. 10.—
— Un nr. 10 fill.—

OLTEANUL

INSERTIUNI:

se primesc cu
prețuri reduse.

Scrisori nefran-
cate se refuză.

Manuscripte nu
se înapoiază.

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

REDACTIUNEA:

Făgăraș, Văr-tér Nr. 47. (casele I. Peia).
— Vis-à-vis de Magistrat. —

Apare în fie-care Joi seara, sub
direcția unui comitet de redacție.

ADMINISTRAȚIUNEA:

Făgăraș, Văr-tér Nr. 47. (casele I. Peia).
— Vis-à-vis de Magistrat. —

Traiful nostru la orașe.

II.

(†) O sfâșietoare durere, trebuie să simțim în suflete, când vedem cum și cele mai gingașe mlădițe a neamului nostru sunt cu totul frânte și nimicite în vârtejul orașelor. Întreagă făptura lor e otrăvită de spiritul strein în care să desvoaltă apucăturile slabe, contrare firei noastre domoale, câștigate în mijlocul tovarășilor de carte și joc, nu sunt îndreptate nici în familie, unde de asemenea domnește cea mai barbară anarhie (tata român, mama streină, copiii ca tata, fetele însă ca și mama își grăesc graiul. Tata însă trebuie să vorbească așa ca și mama și fetele, să'l înțeleagă. Copiii, negreșit, că nu vor ști niciodată românește! Într-o astfel de familie nu este ascultare, nu este supunere, nu este stimă, nu este iubire! Urmarea, că nici simțămintele mai înalte nu află lăcaș în nește inimi atât de pustii. Cu toții viețuesc, ca oricare alta ființă necuvântătoare, căci pentru ei nu e limbă, nu e lege, nu e neam, nu e biserică: niște streini, urgisiți de toată lumea!) Aceștia sunt ispitele și furiile, cari apoi după o generație, două, să năpustesc asupra neamului, care le-a dat viață. Nu'i mai cunoaștem, căci și-au schimbat numele, așa precum facem schimb de haine; dar cu toate acestea trecutul, care păstrează tainele oamenilor îi descopere atunci, când ar voi să lovească mai crunt în sângele lor. Și câte taine de-aceste nu ne povestește trecutul, dacă'i mai cercetăm din când în când, întâmplările?...

La orașele mari legătura nu este așa de strânsă între om și om, ca la cele mai mici, ori ca la sate. Aici familiile trăesc mai mult singuratic, și de aceea s'ar putea foarte ușor pune o mai mare greutate pe creșterea copiilor într'un spirit mai românesc, căci

pană când copiii cercetează școli streine, învățând cele de lipsă mai mult pentru luminarea minții; pană atunci în familie încă ar trebui să se lucreze paralel, mână în mână, și aceasta cade mai ales în sarcina mamei, care ar trebui să întregască lucrarea școalei, dând creșterea recerută micilor copilași, nobilitându-le sufletele: formând caractere, făcând din ei oameni vrednici, cetățeni folositori patriei și neamului. Și mai pre sus de toate trebuie să fie iubirea de limbă și lege!

Dar dacă însăși mama nu este română?... Dar dacă mama este o română (?), carea să rușinează să și învețe copiii românește?... Dar dacă în sfârșit mama nici nu înțelege, ce va să zică, a da educația (creșterea) de lipsă copiilor?... Atunci zicem, o astfel de mamă, va crește niște pierduți, vieți prăpădite, cari de cele mai multeori sunt în stare să otrăvească societăți întregi de oameni!

De aici provine în parte și traiul ticălos, vieța slabă și păcătoasă dela orașe! Căci unde nu este creștere, acolo nu sunt nici caractere adevărate, și unde nu este caracter, acolo nu este nici cinste, nici omenie! Astfel să crește ceata celor ticăloși dela orașe, cari sunt cei mai primejdioși oameni atât țării, cât și societății, în mijlocul căreia să învârtesc.

Aceștia sunt un fel de pleavă a omenimii!...

Între împrejurările acestea nici nu e mirare, că în cele mai multe orașe, rar de tot avem fericitul prilej, să putem urmări și o nizuință mai hotărâtă spre o lucrare sănătoasă culturală și socială. De cele mai multe ori ne pierdem, impresurați de valurile străinismului, care ne înghit pe întregul, fără de milă și fără cruțare, ca pe nește nevoiași, cari n'am avea îndreptățire la traiu!

Ar zice cineva, că pela orașele mari suntem prea puțini, ca să nu ne pierdem capul în mijlocul atâtor neamuri râvnitoare de stăpânire și cari, lucru firesc, să știu folosi de slăbiciu-

nea noastră și — de nepriceperea noastră. Răspundem, că în ziua de astăzi nu mai hotărăște numărul, ci sufletul oamenilor. Și cu cât un neam ține cu mai multă alipire la comorile sale, cari sunt: școala și biserica, și luptă cu mai mare îndârjire pentru susținerea, ocrotirea și apărarea lor, cu atât mai mult își dovedește puterea sa de viață. Pildă de-o deamnă însuflețire națională și de-o strălucită mărturie a unei inime neprihănite de adevărat român, este și darul de înaltă nobleță al basarabeanului neunit, DI Vasile de Stroesco, de 100,000 (o sută mii) coroane pentru fondul cultural unit dela Blaj, pentru ajutorarea școalelor amenințate cu închiderea....

Iată un român, român fără atribuțiile îndatinat până acuma (unit — neunit — transilvănean — din Țeară și a.), un român basarabean ingenunchiat, care întinde mâna darnică fratelui său transilvănean năcăjit! Și o face aceasta, din tot sufletul, căci ce este mai mare în lume decât și dragostea de frate?!...

Să'l slăvim pe Domnul Vasile de Stroesco ca pe un erou mântuitor, dar în același timp să nu ne sfilim, recunoscându-ne micimea sufletelor noastre, cari și la cele mai însemnate momente din viața noastră, nu află destulă putere de întărire, unire și îmbărbătare!!

Ne trebuiesc însă nu numai la sate, dar chiar și la orașe, și încă tocmai în acele orașe unde mai mult este urgisit numele nostru, școli și iară școli. **Ne trebuiesc însă școli bune românești! Pe lângă școli ne mai trebuiesc și biblioteci.** Cel puțin în tot orașelul două biblioteci. Și anume: una pentru intelectuali, cărora încă nu le strică să mai citească din când în când câte ceva. Fără însă de a ridiculează, după cum aflăm, gândirea avântată și largile vederi despre înființarea „Bibliotecii Olteanului”, după cum săvârșit-a acest păcat un necunoscut nădulitor, căruia încă — socotim — nu i-ar strica o mai bună împrietenire cu însăși bibliotecă, carea, firește, pe alta cale, nu pe ceeace dăn-

sul o bate, să poate ajunge, — afirmăm, că da, bibliotecă îi trebuie și olteanului: cărți! Și apoi să citească mult, mult, și, să învețe mereu, cărturarul, fie chiar publicist, alături cu țăranul! Altcum nu să mai poate ferici în vremea de acum, care este vremea luminii! — Și alta: poporală, pentru popor, pentru țărănimea noastră dornică de prosperare, și pentru meseriașii noștri, pe cari mai ales la orașele mari foarte lesne îi putem pierde, ce-eace ar fi o pagubă națională.

Numai în chipul acesta ne putem afirma și la orașe!!!

Conferența D-lui Dr. Alexandru Bogdan.

După conferența de o covârșitoare însemnătate a D-lui Dr. Lupaș, care a vorbit despre originea poporului român, cea mai cardinală chestiune ce a preocupat pe cărturarul român, începând cu timpurile cele mai vechi și până azi, și care tocmai prin rezultatele cercetărilor și dovezilor, ce s'au adus în această chestie, este mijlocul cel mai nimerit de a insufla în inima oricărui român, o mai mare mândrie și încredere în el însuși și în neamul său românesc, după conferența D-lui Lupaș, zic, iată, că vine un alt distins și încă mult promițător profesor Dl Dr. Al. Bogdan, din Brașov, și ține o conferență despre începuturile și dezvoltarea bisericii românești. Este desigur un semn bun, aceasta coincidență (po-triveală). Parecă anume au fost vorbiți St. Domni conferențieri, ca unul să ne vorbească despre originea neamului nostru, iar celalalt despre originea bisericii noastre. Căci ce avem doară mai scump decât pe acestea două?: națiunea românească și biserica românească.

Nu putem să dăm un raport pe larg

despre aceasta a doua conferență, căci a reproduce datele, ba chiar și momentele mai însemnate prin care a trecut biserica românească, după felul în care le-a arătat Dl Dr. Bogdan, este foarte greu. Pentru aceea ne restrângem, a arăta numai conturile (liniile principale) ale conferenței Dsale.

Dl Dr. Bogdan a avut o idee fericită, de a cerceta și a ne arăta istoria bisericii românești așa, că nu s'a uitat la deosebirea de gr.-orientali și gr.-catolici, nici la deosebirea (că unii suntem din țeara ungurească) că alții trăim în România, Bucovina, Basarabia, sau alte țări, sau ținuturi. Astfel purcezând, ne-a arătat, de când și-a luat începutul biserica noastră, care nefiind nici unită nici neunită, nici de aici, nici din România, nici din altă parte, cu adevărat o putem numi: *biserica românească*; ne arată mai toate fazele, prin cari a trecut biserica noastră până astăzi.

Vorbește despre înființarea celor dintâi mănăstiri, între cari amintește în special mănăstirea Argeșului, zidită sub Neagoe Basarab.

Vorbește despre obiceiul de a închina mănăstirile patriarhiilor din Constantinopol, Ierusalim, Alecsandria și Antivihia, care obiceiul începuse a fi un pericol pentru stat, căci toate veniturile mănăstirilor, cari făceau partea cea mai mare a veniturilor țării, ieșiau afară din țeară. Acestei stări de lucruri s'a pus capăt numai sub Cuza Vodă.

Vorbește despre înființarea episcopioilor de prin diferite ținuturi locuite de Români, și despre înființarea diferitelor metropolii, și anume a metropoliei Moldovei și a Munteniei în sec. XIV, scoțând în relief (la iveală) activitatea și influința voveozilor în aceasta direcție, amintind în deosebi pe Mihai Viteazu, ca organizator al bisericii românești din Ardeal.

Vorbește despre influințele streine în biserica precum a fost calvinismul, catolicismul, ocupându-se în special cu unirea și urmările ei.

Vorbește despre influința limbii și

culturii slavone și grecești în biserica românească, și despre curentul românesc reprezentat prin înșiși capii bisericii române, cum au fost Varlaanu și Dosoftei în veacul XVII, tot atunci episcopul Simeon Stefan, care cel dintâi a tradus biblia în o limbă românească curată, punând astfel basă limbii noastre literare.

Amintește mai departe de nisuițele naționale ale episcopului Inocențiu Micu Clain în sec. XVIII. Apoi de cei doi frați Scriban, Melchisedec, apoi Morariu — Andrievice și alții.

Vorbește în sfârșit despre raportul bisericii față de stat în trecut și în prezent, accentuând direcția apusă (contrară), ce se observează azi în chestiunea aceasta în biserica noastră din țara Ungurească, față de cea din România, căci pe când în Ungaria biserica s'a manifestat (arătat) ca o instituțiune cu totul de sine stătătoare, iar în timpul din urmă statul tinde a-și arăta tot mai mare ingerință în afacerile bisericești, în România se observă tocmai contrarul.

Acesta ar fi foarte pe scurt conținutul conferenței, care a fost ascultată cu o atențiune incordată, deși a durat aproape 1¹/₂ oară. Regretăm mult, că publicul din loc ca și altădată s'a prezentat în număr destul de mic, iar din provincie aproape de loc.

Pentru conferența aceasta, lucrată cu multă pricepere și aparat istoric, aducem St. Domn Dr. Alexandru Bogdan mulțumirile noastre cele mai călduroase.

† Eugeniu Carada.

În pleiada acelor bărbați luminați cari și-au împreunat puterile lor pentru clădirea pe base nouă a patriei lor, pentru crearea României independente și înfloritoare, alături de Ioan Câmpineanu, Dinicu și Nicolae Goleșcu, Nic. Bălcescu, Mih. Cogălniceanu, Const. Negri, C. A. Rosetti, și Ion Brătianu îi este și locul lui Eugeniu Carada, vrednicul director al Băncii naționale a României, a cărui trecere la cele eterne s'a întâmplat în zilele trecute.

Din „Poznele lui Cucută“.

La horă 'n București...

Chiar și 'n București, Cucută,
A rămas cel vechiu, căci doară
Nu s'a dus împins de foame
Ori de sărăcie 'n țeară...

Jucăuș fără de seamă
Îi tăia pe toți feciorii,
Fetele, minune mare,
Îl sorbiau în focul horii!...

El șiret, gândește 'n sine:
„Ce păcat!... De-ași ști, surate,
C'a mea mândră nu'i pe-aicea,
N'ași fi oare supărate?!...“

Și-apoi chiue odată,
Cum să chiue pe-acasă,
Când să duc feciori cu turta
Dela mire la mireasă...

Face ponturi și s'aruncă
Până 'n grindă, românește;

Fetele 'și șoptesc, uimite:
„Asta joacă ardeleneste!“...

Toate-așteaptă-un semn să facă
Să le cheme 'n joc, căci dânsul,
Joacă așa frumos și strigă
Pozne de te umflă râsul...

Ce-ar da fetele să știe,
Care'i pe a lui plăcere,
Nu le-ar trebui pe lume
O mai mare mângâiere!...

Și, când una, norocoasă,
Să îndreaptă spre Cucută,
Toate-și zic: „vedeți?... ia... asta'i,
Care ne-a chiema la nuntă!“...

Iar dintre tovarăși, unu,
Stă să-și iasă-acum din fire:
Toată lumea știe doară,
Că el e cu fata mire!...

Parcă toți la el să uită,
Parcă fetele 'i-ar zice:
„Ori cât ești de țanțoș, nene,
Asta tot o să te strice!“...

'I să 'ntunecă de-odată
Tot cuprinsul dinainte,
Și-și gândește-o vorbă mare:
„Fata asta n'are minte!“...

„Nam să mă omor, nici vorbă,
Când s'atâtea fete 'n lume;
Am gătat cu ea de-acuma,
Nu vreau să'i mai știu de nume!“...

Iar Cucută 'și face voia
Cu acea frumoasă fată,
N'are el habar de lume,
De-o fi toată supărată!...

O întoarce pe sub mână,
O cuprinde și-o 'nvârtește,
Și-apoi câte vorbe scumpe
La ureche nu'i șoptește?!...

Fetei nici nu'i vine-a crede,
Că aieva mai trăește,
De atâtea fericire
Și de drag — să buimăcește...

Iar când seara să desprinde
Și 'ntr'o ceață 'nvăluiește
Zarea toată de pe-acolo,
Hora — încă să sfârșește...

S'au împrăștiat cu toții:
Tot câte-un fecior și-o fată;
...Nu l'au mai văzut de-atuncia
Pe Cucută niciodată!...

Nicodim Ispas.

De mult trăia retras din viața politică, dar în tăcere priveghia și îndruma gospodăria națională a țării Românești cu competența-i nediscutabilă, și astfel unii, mai ales tinerimea nu îl cunoștea pe deplin pe acest demn viteaz luptător pentru gloria neamului românesc. Iar acum la moartea lui când ne întrebăm: cine a fost Eugeniu Carada?, sufletul ni se împle de emoțiune, reamintindu-ne viața și faptele mărețe ale lui și ne cuprinde o adâncă și sinceră venerațiune în fața curățeniei caracterului și a nobililor lui manifestațiuni.

Carada s'a născut în Craiova, în 1836. Deja din copilărie s'a dat pe fața spiritului lui de luptător și liberator, când la 1848 în etate de 11 ani s'a dus și el la comitetul revoluționar din Craiova, și a depus jurământul pe noua constituție, dată popoului de revoluționari.

Studiile și le-a făcut în țară și în Paris, și deja ca student s'a arătat în mai multe rânduri ca un naționalist pronunțat, și contrar neîmpăcat al cărmuirii rusești, ce era pe atunci principalele române, fiind chiar și exilat de cărmuirea rusească.

În an. 1859 în etate de 20 ani, e angajat de C. A. Rozetti ca redactor al ziarului „Românul”, unde a desvoltat o activitate politică încordată.

Luptând împreună cu Rozetti în contra lui Cuza, a trebuit să îndure multe persecuții pentru ideile lui liberale, fiind arestat de mai multe ori, ba în ziua revoluțiunii din 3 Aug. 1863, trântit pe jos de agenții poliției, abia a scăpat dela moarte.

În an. 1866 Carada era în Paris, unde împreună cu C. A. Rozetti pregătea aducerea în țară, a unei dinastii streine, iar sosit în țară tot împreună cu Rozetti, face proiectul de constituție a țării. După ce a mai îndeplinit alte lucrări și misiuni patriotice cu mult succes, văzând acum țara îndrumată spre un viitor mai bun, părăsește România și petrece în Paris, până când anul 1877 l-a rechemat în patria sa, ca să lupte pentru independență. Și astfel îl vedem pe Eugeniu Carada iară ca pe bărbatul fap-

telor, ca pe patriotul și cetățeanul de model, cum prinde arma și luptă pentru neatârarea țării sale.

Prin anii 1880 drept recunoștință pentru activitatea lui i s'a oferit portofoliul ministerial, dar el l-a refuzat, ca și pe alte onoruri și distincții. Numai decorația „Trecearea Dunării” a primit-o, zicând: „Aceasta o merit, fiindcă am trecut Dunărea.”

Prin anul 1881 a făcut mari servicii țării, în afacerea răscumpărării căilor de comunicație, iar apoi ca director al Băncii naționale timp de 28 ani a lucrat cu multă pricepere la consolidarea economică a țării. Precum în cele politice așa și în cele economice, principiul lui Carada era »prin noi înși-ne».

Partea din urmă a vieții sale a petrecut-o Carada retras, tăcut, serios și plin de modestia, ce totdeauna l-a caracterizat, ajutând fără zgomot toate manifestațiunile vieții noastre publice, — un bărbat al faptei în adevăratul înțeles al cuvântului.

Și privindu-l cineva în aceasta prezentare, cine va bănui oare, că sub haina aceasta se ascunde și un suflet de idealist, un suflet de poet?

Da! Carada a fost și poet.

În epoca redeșteptării naționale, a unirei principatelor și-a încordat și el struna și ne-a dat acea poezie plină de avânt național, care se cântă în toate colțurile locușite de români, dar mai ales la noi în Ardeal a cucerit un teren deosebit, acel cântec, care începe:

Frunzuliță, frunzuliță, verde de stejar,
Ean vezi dragă mândruliță, ce mai armăsar.

A mai scris și alte versuri frumoase mai ales de preamărire a Unirei, din cari reproducem la alt loc două, după revista „Lucașfărul”, care închină memoriei lui Carada un număr întreg.

Cât timp se va păstra în cugetele noastre ideea măreață a unei Români independente și ideea unității culturale a popoului român, cât timp va mai ieși din inima sinceră a tinerilor români accentele duioase ale cântecului „Frunzuliță verde de

stejar”, memoriei lui Eugeniu Carada, va rămânea neștearsă în sufletele noastre, și cu evlavie ne vom închina memoriei acestui mare român, mare prin sentimente și mare prin fapte!

Frumos și adevărat îl caracterizează pe Carada revista „Lucașfărul” în următoarele:

Pretutindeni a fost cel dintâiu, când a fost vorba de muncă și de jertfe, dar totdeauna s'a dat la o parte, de câteori a trebuit să i se recunoască în public, marile și cu totul excepționalele sale merite. Niciodată n'a muncit pentru el, niciodată n'a căutat răsplata lumească a faptelor sale. Crezul lui era: „nimic pentru noi, totul pentru țară și pentru neam”. Carada a fost întruparea omului idealist, care poate servi de pildă generațiilor tinere ale neamului nostru. Om cu desăvârșire cinstit, cu un caracter înescapabil, cu o putere de voință și de muncă, cum rar se găsește, modest și conștiu de valoarea lui ca factor îndrumător în viața națională.

NOUȚĂȚI.

— **Rugare către cei buni.** Rugăm pe iubii noștri cetitori, cari sunt în restanță cu prețul abonamentului, că — după cum noi ne aducem aminte de dumnealor în toată săptămâna — așa și dâșii încă să nu ne dea uitării și să și aducă aminte de noi, dacă nu numai odată, fie batâr și de douăori în an, și mai cu seamă acum când le trimitem, acest Nr. **Redacția.**

— **Spre plăcuta știre.** Ziarul „Lupta” organ politic național ce apare în toate zilele în Budapesta, să află ori și când cu numărul singuratic spre vânzare la tipografia noastră; la ce să atrage atențiunea onoratului public românesc, tocmai acum în aceste zile de sbuciumate frământări.

Din versurile lui E. Carada.

După Revista „Lucașfărul” nr. 7, 1910.

Cântecul Unirei.

Frunzuliță lemn uscat,
Miclove, râu blăstămat,
De ce oare n'ai secat
Și matca nu ți-ai uscat?
Și cu unde-ți să piară
Și mișei și răi din țară,
Iar Unirea să domnească,
Frați cu frați să se nfrățească.
Ș'unde curg apele tele
Să mi-ți crească floricele,
Să culeagă Moldovenii,
Să le împartă cu Muntenii!
Și cu toți într'o unire
Ori și ce nefericire
Bărbătește să nfruntăm
Tărișoara s'aparăm.
Însă, Miclove, fârtate,
De mi-ți ești menit de soarte,
De mi-ți ești urzit de sfântul
Să trăiești cât și pământul,
Apoi curgi mai lin, ușor,
Și fii râul dulcișor,
Râul sfintei înfrățiri
Și al fericii Uniri.

Pandurul cerșetor.

Sunt bătrân și voi juni încă, dar iubesc ca
[și voi țara.
Oarecând pentru scăparea-i m'am luptat spăi-
[mântător,
Și, când văz că lumea astăzi vrea să-i ușure
[povara,
Plâng și în'ma-mi tresare, căci's bătrân cerșetor!
Sub Tudorin al meu sânge, pentru țară l-am
[vărsat,
Și dintre Români gonirăm pe străin apăsător,
Și cu armele în mână jugul greu l-am sfărâmat
Dar acum e rândul vostru, eu sunt bătrân
[cerșetor!
Cei 'n cete blestemate vrea să stingă 'n noi
[simțirea
Dar Tudorin și cu Oltenii au strigat îngrozitor:
Să trăiască România! Să trăiască înfrățirea!
O! de ce n'am glas puternic, de ce's bătrân
[cerșetor?
Pe atunci eram în luptă iute, inimos și tare,
Și, sub pasurile mele, peiri lăsam și omor;
Dar acum al meu suflet, deși încă mai tresare,
Brațul meu putere n'are, acu's bătrân cerșetor!
Acum s'aude p'în lume că, Puterile cele mari
Vor să facă Moldovenii cu Muntenii un popor,
Sfântă e unirea, frate, cei uniți vor fi și tari
O! de ce nu am putere, de ce's bătrân cerșetor!

Însă voi ce-aveți mijloace, voi cei juni, cei cu
[putere.
Români, ascultați povața, ce vă dă ca rugător,
Un bătrân, oștean, ce acuma merge pe la uși
[de cere,
El s'ar pune în fruntea voastră; dar e bă-
[trân cerșetor!
De aveți în vine sânge, de aveți vre-o simțire,
Pentru biata Românie, pentru scumpu-i viitor,
Cu toți mâna dați odată și'n chinăți pentru unire.
Fiți uniți! v'o zic eu asta, un biet bătrân
[cerșetor!
În trecut se află școala, ce prezice viitorul.
Eu stejar sunt fără frunze, voi lăstar înfloritor;
Eu sunt iarnă, cu voi însă primăvara și ia
[sborul,
Voi vieța, iar eu moartea, căci's bătrân cerșetor!

Dar deși bătrân stejarul, tot își apără mărirea,
Dacă ceasul înfrățirii a veni pân' să nu mor,
Cu Muntenii, Moldovenii strig: Trăiască,
[frați, unirea
Ș'apoi pot muri în pace, căci's bătrân cerșetor!

Însă ceasul e aproape, cerul țării senin pare,
Moldovenii și Muntenii, boieri, țărani înfrății
Bătrâni, femei și juni să strigăm în gura mare,
În UNIRE e puterea, să fim dar UNIȚI, UNIȚI.

Eugeniu Carada.

— **Conferența națională**, a designat de candidați de deputați pentru cercul Arpașului pe vrednicul fost deputat **Dr. Alecsandru Vaida-Voievod**, un bărbat cu înaltă cultură și combatant distins, iar pentru cercul Făgărașului pe fostul deputat **Dr. Nicolae Șerban**. — Fie bine veniți!

— **Donațiune**. Înalt Prea Sfințitul Metropolit Ioan Mețianu a binevoit a dărui pentru fondul zidirii bisericii greco-ortodoxe române din Viena considerabila sumă de 500 cor. Pentru această jertfă, făcută pentru biserica noastră, spre consolidarea, întărirea și progresul națiunii române, îi exprimă comitetul societății noastre Înalt Prea Sfinției Sale cele mai profunde mulțămite și-l roagă să ne păstreze și în viitor concursul Înalt Prea Sfinției Sale, ca să putem aduce la îndeplinirea opera noastră. Viena, la 4/IV 1910. General Alexandru Lupu, președinte.

— **Avis**. Primim spre publicare următoarele: Liga regnicolară pentru ajutorarea copiilor, dă Duminecă în 17 Aprilie n. l. c. la 11 oare a. m. în sala cea mare a comit. Făgăraș „Un matineu“, cu următorul program: 1) Discurs ocazional, ținut de dl Dr. László Béla, profesor; 2) Cântare, de Dna Héjas Pálné acompaniată la pian de dl Dr. Ferenczi Károly; 3) Cântări la pian, de către Dșoarele: Jákob Margit și Lessman Ella; 4) Declamație, prin Lux Irma; 5) Quartet de orchestră, de Dnii: Albrecht János, Dr. Ferenczi Károly, Nádasdy Dániel și Dr. Camil Negrea. Bilet de intrare: 1 cor. de persoană. Suprasolvirile pentru scop filantropic să primesc cu mulțumită și se vor chita pe cale ziaristică. Comitetul aranjator. Indemnăm și noi publicul românesc, să ia parte la aceasta reprezentatie.

— **O faptă bună**. Sinodul parohial gr. or. din Pianul de jos, tractul Sebeșului, s'a întrunit în ședință extra-ordinară, Du-

minecă în 21 Martie st. v. c. sub presiul dui protpr. **Sergiu Medean**, cu scopul de a decide în chestia edificării școlii. Cu deosebită bucurie vestim tuturor celor ce poartă în suflet, dragoste față de înaintarea neamului, că sinodul, conștiu de greutățile materiale, ce-și crează, dar conștiu totodată și de înalta mesiuine a școlii române, cu unanimitate a votat în scopul edificării suma de 28000 cor. și încă din repartiție. — Sunt de lăudat bravii pienari, pentru jertfa adusă pe altarul școlii, fără cea mai mică împotrivire. Că chestia edificării a ajuns la acest sfârșit norocos, este a să mulțumi vrednicului protop. **Sergiu Medean**.

La Redacția foaiei noastre ni s'a trimis următorul:

Necrolog. Cu inima sfâșiată de durere aducem la runoștință tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că prea iubita noastră mamă, soră, soacră cumnată și bună Văd. Maria de Bohățielu născ. Otdermath azi dim. la 9 oare împărțită cu sf. taine în etate de 65 ani după grele suferințe a repausat în Domnul. Rămășițele pământeste se vor stanporta dela Mediaș la Gălpăia, mâne în 9 crt. și se vor așeza spre vecinică odihnă în 11 crt. la 1 oară p. m. în cimiteriul gr.-or. din Gălpăia. Dorim în pace suflet blând! Mediaș, 8 Aprilie 1910. Wilhelm Otdermath ca frate. Wera Otdermath ca cumnată. Mariți Otdermath ca nepoată. Elisa Dr. Alexandru de Bohățiel, Vera Leo Bohățiel ca nurori. Dr. Alexandru de Bohățielu jude cercual, Drd. Mihail de Bohățiel cand. adv. Aniți Dr. Stefan Morariu, Elisabeta Dr. Dionisie Roman, Leo de Bohățielu ingineur, ca fii și fice. Dr. Stefan Morariu adv., Dr. Dionisie Roman adv. ca gineri. Alexandru, Armida și Elisa de Bohățielu, Vera de Bohățiel și Ana Maria Roman ca nepot și nepoate. — Odihnească în pace suflet blând, iar familia mult întristată primească profundele noastre condolențe!

— **Pentru Adelina Tăslăuanu n. Olteanu**. În loc de cunună peritoare pe

coșciugul mult regretatei **Adelina Tăslăuanu n. Olteanu** următorii dăruiesc fondului **Dr. D. P. Barcian** pentru ajutorarea calfelor (sodalilor) fără de lucru al Reuniunii meseriașilor sibieni și anume: **Iosif Schiopu**, redactor la „Tribuna“, (Arad). V.C. **Osavadă**, directorul „Tovărășiei“ (Hunedoara), **Dr. G. Dubleş**, adv. (Hunedoara), câte 5 cor. **Sever Bocu** dir. „Tribunei“ (Arad), 10 cor.; I. C.; **Dr. I. Olteanu**, adv. (Maroș Ludoș), **Zev. Mureșianu**, protopop (Ilia), câte 1 cor.; **Dr. C. Iancu**, adv. (Arad), **Dr. Pătăceanu**, adv. (Turda), **Dr. Romul Velici**, adv. (Arad), **Sava Tămășdan**, paroh (Pecica), **Dr. Iustin Marșău**, adv. (Arad) câte 2 cor.

— **Mulțamită**. Institutul de credit și economii „Creditul“ din Zărnești a binevoit a acorda din profitul anului 1909 și bisericii noastre din Zărnești un ajutor de 400, adecă patru sute coroane. Exprimăm numitului institut și pe calea aceasta cea mai profundă mulțamită. — Zărnești, din ședința comitetului parohial gr. or. român ținută în 20 Martie (2 Aprilie) 1910. **Ioan Dan** paroh, protopop onor. prezidentul com. **Pompiliu Dan** notarul com.

— **Revista politică și literară**, ce apare la Blaj odată pe lună, își începe cu numărul de pe Aprilie din acest an al patrulea an de existență. Cei ce doresc a continua abonamentul snnt rugați să se adreseze administrației acestei reviste. Abonenții noi pot cere un număr de probă, care să expediază gratuit.

— **Fundațiune pentru meseriași**. Un fruntaș țaran din Teiuș, cu numele **Rașu**, repauzând zilele aceste, a lăsat prin testament toată averea sa, în valoare de 50—60 mii cor. (50 jugăre pământ de frunte) ca fundațiune pentru meseriași din Blaj. Donațiunea, conform testamentului, va fi administrată de metropolia Blajului.

— **Surorile lui Lueger**. Conziliul comunal al Vienei a decis, că din stimă, către familia lui **Lueger**, statorește pentru

Lacrimi de prima Aprilie. „Mariei“.

Fetelor! Ce o să rădem astăzi — e prima zi de April! Ce de păcăleli... și cât de multă ciudă! Auziți! de nu aș avea o natură liniștită ar trebui să mă dau de a roata... să-mi smulg părul, să mă bat cu pumni 'n piept și să blastăm ziua de azi, pentru că m'a născut mama chiar în ziua asta — așa zise a smintiiților... Dar nu — știți ce fire domoală sunt și totuși vă propun ceva. »Să mergem în luncă — căci băeții ne vor năcăji și cu toate că sunt așa de blândă, — m'ar scoate din răbdare! De altfel — ce bucurie, cred că simțiți și voi la răsărirea unor sânguratică viorele... chiar eri am primit două fire dela Radu, zicea că e din »Pleașă«. Să mergem în luncă, să salutăm primăvara... »

Să mergem! să mergem!!... strigară în cor toate!...

Tu ce stai însă nemișcată cu privirea perdută într'un colț de odaie... »

De ce ai oftat și din ochii lăsa picuri de umezeală...? »

Mario vino și tu... e atât de frumos în luncă!... »

Nu te-ai mișcat de pe sofă, ci țeai lăsat capul molatic pe răzămătoare te-ai uitat cu ochii mari melacolici la mine... și ai înce-

put a tremura... și ca dintr'un cer senin căzând o stea... așa ma surprins sbuciumarea și plânsuți nebunesc, ce să îneca în în sughituri!... »

Eu stam buimăcită fără ca să pricep de ce plângeai tu atât de dureros, în prima zi de April!?... »

Ți-ai sbicit obrazul... cu batista — și ți s'o luminat fața de un zâmbet, ca și cum luminează soarele dintr'odată o zi ploioasă!... »

Și ai răs parcă, dureros?... »

Am mers tăcute — în sir, pe cărarea de lângă vale... »

Ți mai amintești? »

Și sub aerul domol și curat de munte cu câtă plăcere fugeam eu copilă — naivă, neștiutoare... Și veniam roșie ca jeraticul, asudată pe frunte, cu câte un bruş bine îndesat de zăpadă și te loveam Mario. Și radeam sgomotos, de imi auzeam echoul din pădurea rară în plopi, și eram veselă de ziua mea... »

Iartă-mă! Nu-ți știam povestea copilăriei tale!... »

El de 21 de ani, — înalt, cu ochi albaștri, încinși de nește gene subțiri, negre... cu bucle castanii crețe, cu o piele creolă deosibit... feciorul crismariului bogat din satul Z... sătuț, Incunjurat de munți falnici, — peteciți cu zăpadă, cu murmur de

păraiașe cristaline... acoperit de un cer senin... Cu nume simplu de Ioan și tot așa de simplu și curat în sentimente; — era „el“... Ștudiase în gimnaziu din Brașov, și de unde și-a cules nobleța inimei!... »

Pasionat de o iubire sfântă, de o iubire în'chisă... ce o dărâmat așa de iute — un edificiu înpodobit cu icoana, ca chipul sf. Mariei... pe care i-l adora — în sufletul său!... »

Ea slăbuță, sosită de curând din pensionul călugărițelor din Sibiu, gingașe în mișcări și manieri!... »

Cu o față ovală, cu ochii negri, bulbucați, cu gene lungi, ce o făcea cuceritori, cu nas subțire și cu o gură nu prea micuță!... Nu era prea frumoasă... Nu puteai zice, că o lăptat'o Afrodita, dar avea ceva în privire, în zâmbet, în cuvinte ceva dulce, un farmec neînțeleș — ce te răpea! Fată săracă, a nimenui pe lume! Așa era Maria! »

Locuia la o mătușe a ei, într'o casă sărăcăcioasă, scundă, dar curată! În ferestritele micuțe scaldate în razele de soare, în floarea garofiței, trandafirului și mușcatei! »

Pe prispa sătească de câte ori nu o văzură vecini cosând, iar Ioan cetindu-i din o carte cu păreți roșii, cu slove mari — poeziile lirice ale lui Eminescu! — De câte ori nu i-a ajutat el să plivească stratu-

surorile lui Lueger o penziune viageră. Fiecare soră va primi o penziune anuală de câte 2400 cor.

— **Conferență publică.** Domnul Dr. Alesandru Bogdan, profesor la gimnaziul nostru din Brașov, a ținut Duminică la oarele 6. o conferență în sala muzeului Asociației, despre „desvoltarea bisericii românești”. A vorbit frumos și cu multă cunoștință de cauză, în fața unui public numărös, care l-a remunerat cu aclamări și aplause. T. R.

— **Ouăle clocite** au astăzi mare trecere între compatrioții noștri maghiari și se prevede o scumpire a lor. După Tisza și Zichy i-a venit alaltăeri rândul lui Justh în Canija-ungurească. Ouăle clocite curgeau cu atâta abundență asupra lui și a suitei sale, încât a trebuit să se retragă, tulindu-o la fugă. Vorba veche: ce ție nu-ți place, altuia nu face.

Un apel.

Meseriașii români din cetatea Bistrița a dat acest apel către întreg neamul românesc.

Cu modestia cuvenită meseriașii români din cetatea Bistrița, deși un număr frumos, dar totuși puțini în proporție cu străinii — vin a înainta acest apel.

Noi meseriașii români, cari suntem copleșiți de concurența neîntrecută a colegilor noștri străini, cari avem a ne lupta prima dată cu începutul, apoi cu neajunsurile zilnice, ne luăm libertatea a apela la stimații frați de un sânge, preoți, învățători, avocați, medici, funcționari, proprietari și economi, ca în aceste zile de grea încercare pentru toți meseriașii români, să binevoiască a dovedi, că frate la frate trage și că prin unire ajungem la putere.

Dovedit este, că un neam, al cărui edificiu național e slab — nici când trainic nu poate să fie!

rile cu tăiași și tămăiță, de câte ori să de-regă lavița de dinaintea casei!

Ba merse vestea, că să au dragi! Și nu era cu totul greșită zisa aceasta... O știa ei... o știa inimile lor... o știa basmele ce și le spuneau vecinic unul altuia... Știa întrebările banale din partea lui și răspunsul neînsemnat de pe buzele ei!...

Tot cuvântul cuprindea o lume, toată privirea era un univers!... Și era așa de firească aeeasta iubire, ce ei nici nu o închipueau altfel!...

O știa ei doi, deci trebuia să știe toți aceasta!...

Edificiul cu etaj al tatălui său îl amețea pe Ioan... El ar fi trăit o vecinicie fericit, ca nime pe lume, lângă regina visurilor sale... într-o colibă solitară... departe de oameni... și mai cu seamă de privirea mănioasă a mamei sale!...

I părea străini părinții... străini și dușmanii lui de moarte!...

De ce nu putea trăi o clipă, fără să gândească la ocară femeii grase și sănătoase... ca piatra din sghiab!... De multe ori sârmanul nemulțămît cu sine, căuta liniște la cășcioara cu mușcata înbobocită!

Îi aducea Mariei câte un pachetel de zaharicale, câte un ac (broș)... câte un album!...

Ori, că primea prin aceste nimicuri -- averea lui Creoius! Era puternică — și să

Meseriașii, cari formează o parte însemnată din întregirea acelu edificiu, numai așa poate esista, dacă nu vor fi părașiți de cei de un neam cu ei.

Apelăm deci cu toată insistența la inimile românești, ca să ne dea sprijinul material, îmbiindu-ne pentru esecutarea lucrurilor trebuincioase, pe cari promitem sus și tare, că le vom esecuta cu conștiință deplină și pe lângă prețurile cele mai convenabile posibile.

Stimat public românesc! Până să poate nu îmbiați lucru la nici un strein, ci ajutați fratele, căci prin aceea contribuiți la ridicarea meseriașilor români, la înflorirea și înaintarea întreg neamului românesc.

Rugăm a ni-se da încrederea, la care cu insistență apelăm, căci trăim așa zile grele, pe cari numai noi meseriașii români le cunoaștem și simțim.

Dați dovadă frați de un sânge, că ne cunoaștem datorința față de clasa de mijloc, cea mult așteptată și dorită de părinții noștri, și nu lăsați, ca străinii să se îmbogățească de pe pielea poporului român și în secolul al 20-lea ca și în trecut.

Să dovedim că:

»Cei străini nu să lipește
De sufletul meu,
Lucrați toți în românește
Și cu Dumnezeu.»

Am regreta din inimile noastre de fii buni și credincioși al neamului, din care facem parte, când acest modest apel nu ar avea rezultatul dorit și nu ar avea echou în sânrurile frunțașilor neamului românesc.

Asigurând neamul, din care facem parte, că vom servi cu lucruri, cari numai mândrie ne vor face, din încredințarea tuturor meseriașilor români din loc.

Mai mulți meseriași din Bistrița.*

* Acest frumos apel trebuie luat în seamă și în părțile noastre de pe țara Oltului. (Cul.)

credea nemuritoare!.. Și el i netezea mâna cu gingășie... i-o ținea strâns în a lui... și să perdea pe o lume fericitoare — pe o lume vrăjită — sub ochii ei negri!

Și așa trecuse 3 ani în cele răsfățate desmerdări copilărești — în nimicuri, ce-implea pe amândoi de o mulțămire negrită!.. În mâhniri ce veneau așa din sânin!

Era o sară lină, și un cer frumos cu stele, iar luna plină de farmecul verii, — tremura în înălțime, cuprinsă de freamătul naturii reînviată... când „el“ trecu grăbit pragul cu'n buchetel de flori — vinete... primele din primăvară!

Focul împrăstia lumini galbene, ce să jucau fantastic pe pereții albi ai miciei odăi, iar „ea“ dusă cu gând rătăcitor la un viitor mai apropiat... nu ia auzit zgomotul pasului, dar i-a simțit apropierea, căci rămase într-o atitudine plină de dor, cu ochii întredeschși, și cu zimbet pe buze, cu capul răzimat în palme!

Mario! Icoană sfântă! Inger slăvit... tu cântare evlavioasă a inimei mele... zic bucură-te!... tu vei fi a mea!...

Am să plâng înaintea lor și prin sbuciumarea sufletului prin frământarea trupului meu să te cer dela acei, a mei, ce nu voesc a mi te lăsa! Iar dacă plângerile sbuciumatului meu piept să vor isbi de stânci de peatră — atunci lasă-mă să cred,

Sărbarea pomilor în Mag.

Înviare.

Ne luăm voie a învita pe toți membrii și binevoitorii Reuniunii noastre la sărbarea (plantarea) pomilor dăruți membrilor Reuniunii respective copiilor de școală din comuna Mag, ce se va ținea Duminică în 27 Aprilie n. c. și va fi împreună cu producțiuni școlare (discursuri din domeniul culturii pomilor, declamațiuni și cântări).

Inceputul săbării să face în școală îndată după serviciul divin și se va continua la locurile unde să vor planta cei 50 altoi dăruți.

Sibiiu, 7 Aprilie n. 1910.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“.

Pant. Lucașa

Vic. Tordășianu

prezid.

secretar.

Foloasele grapei de livezi.

Faptul, că roada livezilor e din ce în ce mai nemulțămitoare, ne îndeamnă să atragem luarea aminte a economilor noștri asupra foloaselor ce ni le dă întrebuințarea grapei de livezi (de mușchi). S'a dovedit că prin grăpare, pe lângă că s'au dovedit produsele (roada) fânațelor, dar s'a îmbunătățit și calitatea ierbii. Grăparea e aproape de acelaș preț cu gunoarea. Dacă grăpăm și gunoim, roada e de 3—4 ori mai mare. Gunoarea fără grăpare nu plătește mult. Profesorul Andelegg în lucrarea sa intitulată „Cultivarea rațională a livezilor din locuri muntoase“, arată, că o livadie împărțită în 4 părți deopotrivă de mari, a dat rezultatul următor: 1. partea negrăpată și negunoită a dat 377 kgr. fân; 2. partea negrăpată, dar gunoită 833 kgr.; 3. partea grăpată, dar negunoită 770 kgr., iar 4. partea grăpată și gunoită 1563 kgr.

Prin grăpare să urmărește scopul de a îndepărta mușchi; de a scormoni (deschide) pământul de așa, ca cei 3 factori

că nu te vei îngrozi — târându-te prin umilințele vieții mele!...

Ori unde, ori cum, vreau să fiu a ta!... — să auzi o voce slabă înecată de suspine!

Marie!... Și brațele vânjoase cuprinse cu gingășie, talia fecioarei! Ea își lăsa capul pe umerul lui, ne mai simțind nimica, fără o leșinare ușoară — dulce, un fel de moarte vecinică de fericire!... Șoapte vrăjite șoptea el, ca un fermecat din codrii de argint... dar nu, nu erau șoapte articulate — ci un prelung vaet de durere al sentimentului păgân — înădușit!...

Și nu ar fi regretat momentul acesta dacă o putere supranaturală — iar fi răcit deodată... așa strânși în brațe... încleștați în lanțul iubirii, desnădăjduite, cu buzele atinse într'un sărut lung... lung și dureros... Ar fi exclamat, contopiți într'o agonie ușoară... sub tremurarea încălțată a inimilor lor!...

„Ce frumos! Ce sublim!..“

Realul bate și să deșteaptă copiii din vise! Adio... îngână el și la revedere mâne! Adio!...

Nu i-a știut spune nimic, că a văzut-o ultima oară în vieță!

Cu fața înăsprită de ciudă, ca o pară înăsprită, cu cuvinte de scârbă își întâmpină crășmăreasa feciorul:

dătători de viață pentru plante: aerul, umezeala și căldura să poată străbate neîmpiedecați. O grapă de livezi bună e plug și în același timp și grapă, de oarece taie iarba bătuca, scoate din pământ rădăcinile putrezite și prin aceasta înrăurește asupra încolțirii (rămuririi) rădăcinilor sănătoase; stârpește o mulțime de insecte stricacioase; risipește mușunoiile de furnici și de soboli, prin urmare iarba se poate tăia până la pământ. Despre acest folos s'au convins cei cari cosex cu mașinile.

Cum astăzi neajunsurile sunt multe, nu putem recomanda din destul ecomilor noștri ca parte singuratici, parte întovășindu-se să se provadă cu grape de livezi. Noi bucuroși le mijlocim procurarea de astfel de grape bune și folositoare.

Sibiu, 27 Martie c. 1910.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“.

Pant. Lucaș
prezid.

Vic. Tordășianu
secretar.

ECONOMIE.

Lucrările agricole în luna Aprilie.

Semănăturile de cereale, cari nu s'au putut isprăvi în luna Martie, trebuiesc continuate cu multă iuteală în aceasta lună ca să nu fie făcute prea târziu, și astfel recolta lor să fie prea slabă, în raport cu munca depusă pentru sămănatul lor.

Orzul. Dintre cereale, cari se pot amâna până la începutul acestei luni este orzul, care este o cereală tot atât de veche ca și grâul de toamnă. Orzul trebuie sămănat în pământ roditor, ușor și bine svântat de umezeala înmagazinată în pământ din timpul iernei, orzul sămănat într'un pământ prea

tare nu poate da bune rezultate și și trebuie sămănat într'un pământ, în care a fost sămănat mai întâi o plantă prășitoare, ca porumbul, fasolea, sau o altă plantă.

Dacă orzul să samănă după porumb, locul să ară, până ce n'a dat înghețul, primăvara să face a doua arătură și după aceea se seamănă orzul, prin împrăștiere sau în rânduri, punându-se la hectar 125—160 litri, iar prin împrăștiere 200—250 de litri la hectar. Ca neamuri de orz să seamănă orzul de Haena, gavaler și orzoaica. Aceste neamuri de orz se caută mai mult pentru fabricarea berei și a pâinei.

Porumbul (cucuruzul). O altă plantă după grâu de care se ocupă mai mult agricultorii noștri, este porumbul, fiind că populațiunea satelor să hrănește mai mult cu mămăligă. În țara noastră, când vara este mai umedă și caldă, porumbul dă rod mult, în acest caz, liniștea și traiul populațiunii satelor este asigurat.

Deci, porumbul ca să facă rod mai mult, trebuie ca până la 23 Aprilie cel mai târziu, să fie sămănat. De aceea sătenii trebuie îndemnați și chiar siliți de autoritățile în drept, ca să-și facă semănătura de porumb chiar de pe la 10 Aprilie, dacă să poate, și a împiedeca pe acei cari seamănă porumb după ce au recoltat rapița, după cum acest lucru să poate vedea în multe comune.

Acest rău ar trebui stărpit din agricultura noastră cu orice chip, căci

altcum se întinde din ce în ce mai mult, în dauna agriculturii și în slăbirea rodirei pământului.

Ca varietăți sau neamuri de porumb, ce să pot sămăna la noi sunt: porumbul comun, scorunnic, colțat sau dinte de cal, cincuantin, roșu și portocaliu. Porumbul crește și poate să dea mult rod în orice pământ, dacă este bine îngrașat și bine lucrat, pe lângă o vară mai umedă și caldă, și o toamnă mai mult caldă și uscată decât prea umedă.

După orice plantă s'ar sămăna porumbul, este bine ca prima arătură să se facă de toamna, și a doua arătură înainte de a sămăna porumbul. Semănatul se face prin aruncare sau în rânduri, după plug ori cu mașina și în cuiburi cu sapa, care este mai economic.

De obicei semănatul porumbului prin aruncare sau împrăștiere se face în cele mai multe părți; la hectar să samănă 50—60 kgr., iar sămănat în rânduri dela 15—20 kgr. După ce porumbul s'a sămănat, locul să grăpează. Unii agricultori mai seamănă pepenele, fasolea, cartofii, dovlecii și chiar cănepe pentru sămăntă, acest lucru să poate vedea mai cu seamă în Transilvania și chiar în alte țări.

Castraveții și pepenii. Aceste plante dau roade multe și bune în pământurile bine lucrate și îngrașate, sau roditoare din firea lor, precum și în locurile țelinoase. Locul se ară odată toamna și primăvara înainte de sămănat. Castraveții și pepenii se sea-

„Așa nebunule, prostule, deochiatule, te înșală sărăcia, și-o mâncat cinstea, ne-ai înroșit fața acum la bătrânețe netrebnicule! Să te duci din ochii mei, că mă omori, mă sărăcești! Da de unde ai tu bani să-i cumperi inele? Mă furi hoțule! Cară-te din ochii mei, păcat dela zile mari.

Și ridica mâinile amenințând și blăstăma lelea Cătuță de o adunat vecinii!

Cu fața ca de mort sta Ioan între ceriu și pământ, era mut, în momentele ce măsa vântura din brațe și măcina cu gura ca o batoză mânăta de electricitate!

Mamă! zise el, după o pauză lungă, „O iubesc! E drept că 'i săracă... dar eu — noi suntem destul de bogați ca să o pot lua de femeie! Mi-e dragă, ca nime pe lume și nu pot trăi fără ea!... Atâta putu zice, căci lelea Cătuță își smulgea părul blăstămând îngrozitor.

Gândește — mamă! vitrigo!! și o eșit la stradă, fluierând o horă țărănească. Era prima zi de April, și el alerga în sus și'n jos: păcălind prieteni și streini... răzând... și cu ciudă.

Era doar April!...

Era nebun, nebun în desperarea sorții nemiloase!

— Dar a mea... a mea vei fi Mario!

Își luă revolveru greu și rece și'l puse în buzunar, ca în cel mai potrivit loc și țânătoare... și plecă cu paș încet la cășcioara

cu mușcată! Ușa incuiată, casa era părăsită. Poate i bine așa! La ce să moară »ea« ce poate trăi în lume, ce poate să plângă — să sufere!... Dar eu? Eu? Sărmană Mario ce te vei face, fără cuvintele mele de mângâiera; fără o desmerdare?!...

* * *

Sara era limpede ca o răsărire de zori. Cu pașul greoi, dar increzut suia scara cătră chilia lui... Nu era chiar târziu, dăngătul dela orologiul bisericuței, abea înainte bătuse de 10 ori! Cu pași înceti și precaut trecu pe lângă dormitoriul mamei sale! Hah! Își isbi mâna de frunte într'o plesnitură dureroasă apoi bătu la ușă... văzând că nu reflectează nimic sunetului său, o scutură de cugetai, că e ceva vuiet din fundul iadului!...

Mamă deschide! Am să-ți vorbesc!

Nimic — tăcere mortală...

Mamă să nu mă plângi, că și mort mi-ar arde inima lacrimile tale!! și cu cuvintele aceste sinistre să duse și scrise Mariei epistoală astfel:

Marie!

Eu mor! E rece glonțul ce mia zdrobi inima — dar e mai indestulitor de cât o viață lipsită de privirea ta senină! Ț'am fost drag — și neam iubit, ca nime pre pământ, plânge-mă căci așa trebuie. Tu ai fugit de moarte. Bine ai făcut. Primește-mi sfatu,

caută de mă uită, sub vraja unui alt bărbat — dar plânge-mi — plânge-mi azi pe mormântul meu.

Ioan.

O pocnitură lugubră un val de fum umplu odaia... apoi tăcerea de un minut o întrerupt'o geamătul lui ce să amesteca cu bulborizarea sângelui ce-i tășnea din inimă! Iar cei din casă alergau spăriați — cu fețe schimonosite și desfigurate, călcându-se pe coridor în picioare — până la odaia lui. Ioane! Ioane! Copilul meu cel drag — totul meu! Vai, Vai mie mamă, nenorocită — Bătuță de Dumnezeu. Păcatele mele! Păcatele mele!...

Mamă zise murindul dă-mi mâna... și cu ochii strevezi cu zâmbat draguț pe buze o sărută abea, ear voacea-i rosti încet încet, ca o șoaptă de moarte, »să nu zici rău de ea! și închisă ochii întrun somn lung și vecinic!

Și acum zace în mormântul rece pe un piept ne simțitor de scânduri copilul cu ochii acei frumoși albaștri, cu mâinile cruciș pe pept țânând un buchet de viorele, primele din primăvară, puse de o mână tremurândă, a unei ființe gingașe și nefericite.

Atâta-i tot!

Dragă Marie iartă-mă, că nu ți-am știut povestea tinereții tale atunci în 1 April, când te loveam cu bruși de zăpadă răzând copilărește!!...

Cornelia Langa.

mână numai în cuiburi depărtate de 1½ metru, punând în fiecare cuib câte 4 semințe cu vârful în jos. Sunt și unii cultivatori, cari fac semănătura prin aruncare, în acest caz, locul semănat să grăpează cu o grapă de mărăcini, sau cu grapa de fier întoarsă, e bine ca locul să se și tăvălugească. Când castraveții au răsărit, sau când se sapă, să rădesc cu mâna.

Sfecla și cartofii. Dacă aceste plante nu s'au semănat în Martie, se seamănă în această lună. Cartofii se seamănă după plug, punând tot la a treia brazdă, se mai pun și în cuiburi cu sapa. Depărtarea între cuiburi cași între rânduri trebuie să fie dela 50—60 cm. Tuberculele de mărimea mijlocie sunt cele mai bune de semănat. În fiecare cuib se pune câte 3—4 tubercule la adâncime de 10—15 cm. Când cartofii se seamănă nu trebuie să fie încolțiți. Dacă le-a dat colții, aceștia trebuie rupți și după aceea se seamănă cartoful. Cătătimea de cartofi, ce se seamănă la hectar este dela 20—24 hectare.

Hameiul. La noi în țară crește în stare sălbatică, aceasta dovedește că cultura lui se poate face cu folos în țara noastră, și rodul hameiului cultivat și întrebuințat la fabricarea berei, dă o bere mai bună. Hameiul crește bine în pământurile lucrate bine și îngrășate cu bălegar. Hameiul se înmulțește prin butaș, care se pune la o depărtare de 1.25 m—1. m. și 50 cm. În fiecare cuib se pune 3—5 butași, lungi de 8 cm. și de groșimea unui deget.

În anul al 2-lea i se pun prăjini lungi de 10—12 m., pe cari să se poată urca. Locul sădit cu hameiu trebuie săpat peste vară cel puțin de 2 ori. Hameiul să poate sămăna din Martie până la 15 Aprilie st. v.

Cânepa. Se cultivă pentru fuior, din care să face pânză bună și trainică, ca și pentru facerea de fringhii. Cânepa reușește bine într'un pământ arat de 2 ori și bine îngrășat. Cânepa se poate semăna dela 15 Martie st. v. și până la sfârșitul lunii lui Maiu. Când cânepa să seamănă numai pentru fuior, se seamănă la hectar 200 kgr. sămânță, iar când se seamănă pentru fuior și sămânță, se seamănă la hectar 100 kgr. După sămănat, locul se grăpează bine, și se poate acoperi pe de-asupra cu pleavă, sau cu bălegar mai păios. Ne-făcând această lucrare, sămănătura trebuie păzită până ce cânepa a răsărit, căci altcum îi aduc mare rău vrăbile porumbelii. În cultura mare se seamănă fasolea, cași mazărea în rânduri ori în cuiburi. Fasolea se seamănă la hectar 120—125 kgr. iar mazărea 200—250 kgr.

În grădina de pomi. Se caută ca pomii să nu aibă omizi. De pe tulpină se curăță lăstarii cari au început să crească, cași cei dați din rădăcină; în școala de altoit se continuă cu altoitul pomilor. Crăcuțele cele tinere cari au crescut de 10 cm. se ciuipesc la vârf, ca mugurii dintre foi să se poată preface în muguri de flori.

În grădina de legume. Se seamănă soiurile de fasole, castraveți, pepeni, dovleci cași alte zarzavaturi ce nu s'au putut sămăna în luna Martie. În podgorii se continuă la lucrările viei.

Stupina. Între 1—15 Aprilie stupii se vizitează pentru a doua oară. Această lucrare se face între orele 10—4 după amiazi, la cei slabi li se dă demâncare cași în luna Martie.

Vitele de muncă. În această lună vitele trebuiesc bine hrănite cu fân, grăunțe, uruială și cu țărățe amestecate cu apă.

Caprele. În această lună față caprele câte 2 iezi, care-i lasă să sugă 6 săptămâni, dacă sunt destinați pentru prăsilă, altfel numai 2 săptămâni; după 2 săptămâni le dă demâncare fân sau frunză mai crudă.

Poezii populare (Hore)

din colecț. lui V. Alexandri.

Nevasta harnică.

Iacă mândra de pe vale!
Cu rochița în paftale
Cum mă 'ntâmpină în cale.
Ea aleargă 'n fuga mare
Seceră orz de prânzare,
Și 'l usucă 'ntr'o căldare.
Până un copil să sugă
Se asvârle ca svârlugă
Și rășnește tot în fugă.
Într'o clipă ea frământă,
Se roșește, se 'nîierbântă
Și de bucurie cântă.

Nevasta bolnavă.

Plugurile intră 'n sat,
Nevestele zac în pat.
Mă dusei la mine-acasă,
La nevasta mi cea frumoasă
Ca să prind un sărutat,
Ea-mi zice: »De ești bărbat
Și ai suflēt cu durere
Adă-mi o cupă de miere
Și-mi adă-o cupă de vin
Durerea să mi-o alin;
Ia și cea sită din cuiu
Și făină din buduiu
Și-mi fă iute o turtă lată
Să nu 'ncapă pe lopată,
Ah! drăguț bărbatul meu,
Să faci cum ți-oiu zice eu.
Cânepa mi-am sămănat
Dar când fu pe adunat
Boala 'n trupu-mi a intrat!
Îs bolnavă și mai moartă,
Cânepa cade de coaptă.
Ia tu coasa de o cosește,
De boală mă mântuește,

Și ia grebla, de-o adună,
Și de boală mă răzbună».
Vin cu miere i-am adus,
La cânepă eu m'am dus
Dar nimic n'am ajutat
Că nevasta m'a lăsat
Ș'a luat, luat cu ea
Sărmana inima mea!
Asta-i lumea ard'o focul!
Când chitești că cerci norocul
Nici că'n lume 'i afli locul!

Floarea din părleaz.

Leleo roșe la obraz
Lelițo, lelițo fa,
Florică din părleaz
Lelițo, lelițo fa,
Ce folos, că ești frumoasă
Și la cap căpățanoasă.
Ești dragă flăcăilor
Ca buha gănilor.

Mândră ești și sprâncenată
Dar la buze cam umflată.
Ești ca floarea cea de nalbă
Dar impletși coadă albă
Strânge-ți, leleo buzele
Că le pișcă muștele.
Strânge-ți lipitorele
Că se vād fasolele.

POȘTA REDACȚIEI.

D. I. N. București. Abonamentul cerut s'a făcut. Mulțumimile noastre. Cele trimise se vor publica.

Dlul V. Ur. Sibiu. Poezia »De multe ori« nu o putem publica. Cele 2 strofe din tîi sunt bune, dar cele 2 din urmă nu au legătură cu cele dintăiu și nici ca concepte nu sunt acceptabile. E de mirat de ce dorești Dta, ca iubita

»Să-ți dea sărutările toate

»In loc să ți-le dea în rată.«

Noi credem, că tot ar fi mai bine în rate. De altfel ai face bine să continui poezia în direcția, în care ai început-o lăsând afară ultimele 2 strofe.

EDITOR-PROPRIETAR și REDACTOR RESP.
CONSTANTIN POPP.

A V I S.

Subscrisul se recomandă ca mechanic, diplomat, pentru conducerea a tot felul de mașini, mănate cu benzină și cu foc; totodată primește în atelierul său orice reparaturi aparținătoare acestei branșe pe lângă **prețurile cele mai moderate.**

Deasemenea să angajează și la mașini de imblătīt, ca mașinist.

Cerând binevoitorul sprijin al On. public, semnez

Galaț, (Făgăraș).

cu toasă stima
Albert Lazar
mechanic.

Licitațiune minuendă.

Curatorul bisericesc gr cat. din Săsciori, comit. Făgăraș, va ținea licitațiune minuendă pentru edificarea unui nou edificiu școlar în 24 Aprilie 1910 la zece oare a. m. în școala gr. cat. din loc.

Prețul statorit e: 9000 cor., scris: nouă mii cor. Reflectanții au să depună o cautiune de 700 cor. scris șapte sute coroane.

Planul, preliminarul, condițiunile și formularul de contract, aprobate de Preaveneratul consistor Metropolitan să pot vedea zilnic la oficiul parohial gr. cat. între oarele 10—12 a. m. și 2—4 p. m.

Ca material să oferă cărămida, lemnele și peatra ce să va putea folosi din școala cea veche.

Să observă că: a) reflectanții trebuie să aibă calificațiunea recerută;

b) curatoratul își rezervă dreptul a încredința întreprinderea aceluia care'i mai convine.

Săsciori, în 15 Martie 1910.

Maxim Motoc
preot gr. cat. (4)

Iosif Tietiu
curator-primar.

De închiriat.

Subscrisul are onoare a aduce la cunoștință că în comuna Tohanul vechiu lângă drumul statului care ține în legătură cu gara 10 comune din Bran cu 12 mii suflete, Tohanul nou și Poiana mărului, iară cu 5—600 suflete locuitori, în casele mele proprii se exercitează comerțul de cafeneauă cu vânzare de vin și rachiu de tot soiul (afară de rachiu ordinar) și pe lângă aceasta cu dreptul de a vinde în sticle închise vin, bere, spirt, și tot soiul de rachiu: pe lângă care întreprindere e local de măcelărie, apoi ocazie de a transporta pasageri dela gară la Bran și îndărăpt.

În aceasta afacere să caută o persoană, căruia să-i pot încredința întreprinderea și săi dau închirie casele grădina, și eventual și moșie în câmp.

Ioan Berariu
v. not. în Bran.

In zilele acestea a sosit și să află de vânzare la tipografia noastră prețioasa cărticică:

„In amintirea Canonului Augustin Buna.“

Articole și alte semne de durere ale neamului. Conține 200 pag. 8° mic. Prețul 50 bani, plus 10 bani porto.

INSTALAȚIUNE CU ABUR.

Prima văpsitorie de stofe și torturi cu abur.

Văd. WILHELM ENGEL

Făgăraș, ulița Apor, Nr. 18, (aproape de Magistrat).

Aduc la cunoștință On. public din loc și dela sate, că după cerințele timpului modern de azi mi-am aranjat din nou un **Atelier de văpsit, de curățit, de spălat și călcat** (glanțuit) cu tot felul de mașini și cu o

Instalațiune chimică mânată cu abur.

Sunt în plăcută poziție de a primi pentru văpsit în toate colorile cerute, pentru curățit, călcat etc. tot felul de haine, stofe, mătăsarii, stofe de pânură, pânzării, țesături, cătrinte, torturi, arniciuri și tot felul ce cade în sfera branșei acesteia.

Diferite tipare pe pânză cu olei.

Serviciu prompt. **Cu prețuri ieftine.**

Rog On. public de a-mi da tot sprijinul și în viitor cu toată încrederea, ca și până acum, și mă voi sili, ca cu aranjarea din nou a instalațiunei cu abur, să fie pe deplin mulțumit.

Cu toată stima

JULIA ENGEL.

(4)

Făgăraș ulița Apor, nr. 18, (lângă Magistrat).

ANUNCIURI, INSERAȚIUNI și RECLAME

se primesc cu prețuri reduse la administrația foaiei „Olteanul“ în Făgăraș la tipografia C. Pop.

Nouă antepriză de pompe funebre.

ANTON KUNZ

Făgăraș, ulița Băcșeanului nr. 5. (casele Mazura).
Locuința: ulița Oltului nr. 14.

Aduc la cunoștință Onor. public din loc și dela sate, că am aranjat o nouă

ANTREPRIZĂ DE POMPE FUNEBRE

cu tot felul de articole pentru cazuri de moarte, asemenea stau la dispoziție care funebre, de gală, de doliu și pentru copii.

SICRIURI (copârșeuri) de metal și imitație de metal, de stejar și lemn, fabricație proprie.

Mare asortiment de coroane, pantlici, precum și toate articolele necesare la îngropăciuni, dela calitatea obicinuită, până la calitatea cea mai fină în mătăsărie, în diferite mărimi și cu prețuri ieftine.

Îngrigesc de înmormântări complete, după dorința și rit, precum și transport de cadavre. Prețurile sunt calculate după calitate și execuțiune pentru ori și ce clasă de înmormântare și stau la dispoziție în tot momentul pentru a satisface pe onor. public, rogându-l de a mă onora la cazuri de mormântări, sunt

cu deosebită stimă
ANTON KUNZ,

antreprenor de pompe funebre.

Potrivit dar copiilor.

„BIBLIOTECA OLTEANULUI“

Vestim cu plăcere iubitorilor noștri cetitori, că în zilele aceste a eșit de sub tipar

Nr. 1. din

„BIBLIOTECA OLTEANULUI“

Primavara,

o cărticică, și frumoasă și foloșitoare. 4 coale tipar 8° mic.

Să capătă de vânzare la tipografia C. POPP, în Făgăraș, cu prețul numai de 24 bani.

Vânzătorilor să dă raba-tul cuvenit.

Potrivit dar copiilor.

TIPOGRAFIA și LIBRARIA POPORULUI

Făgăraș, Vâr-tér Nr. 46, (casele I. Peia).
(Vis-a-vis de Magistratul orășănesc.)

Esecută tot felul de tipărituri, dela cele mai mici până la cele mai mari, ca: registre, testimonii, chitanțe, citațiuni, cataloage, anunțuri, broșuri, opuri, circulare, invitări, programe, bilanțuri, acții, conturi, blanchete, note, prețuri curente, cuverte, epistole, ord. de dans, bilete de logodnă, de cununie, diferite cărți de vizită, bilete funebre etc. etc. din care se află un asortiment bogat, la cerere și în colorii, **cu prețurile cele mai moderate.**

La tipografie se află pentru ambele confesiuni tot felul de tipărituri oficioase pentru agendele bisericesti și scolare; cărți de școală și de literatură populară, revizite de scris, etc

Comandele din afară se efectuează repede.

Sprijiniți instituțiunile românești!

Cu stimă

CONSTANTIN POPP,
proprietar de tipografie.